

Kohti monikäyttömetsätaloutta korkean tason High Levi -seminaarissa

19.4.2023

Metsien käytölle on isot yhteiskunnalliset paineet, kuten kevään 2023 eduskuntavaalien alla kävi hyvin esille. Metsät ja niiden käyttö nousivat isoksi keskustelun aiheeksi. Poliittinen keskustelu osoitti hyvin sen, että metsillä on taloudellisten arvojen lisäksi myös aineettomia arvoja.

Kansallisen metsästrategian mukaisesti tarkastellaan metsien käyttöä, joka ottaa huomioon metsien ekologisen, teknistaloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyyden. Myös EU:n ennallistamisasetus asettaa jatkossa metsien käytölle uusia linjauksia.

Levin kasvutarina on menestystarina

Hyvä esimerkki luontoarvojen ja kasvaneen matkailuliiketoiminnan yhteensovittamisesta on Levin alue Kittilässä. Kunnallinen kaavoitus ja luvitus ovat ohjanneet Levin kehittämistä. On parempi kehittää keskustaajamaa ja estää uusien, autoliikenteen varassa olevien ”tunturikaupunginosien” syntymistä.

Kaavoituksella ohjataan myös metsien käyttöä. Levitunturia vastapäätä sijaitseva Kätkätunturi on jätetty metsätalouden ulkopuolelle.

Kittilän kunnan elinkeinojohtaja Katriina Palola on korostanut Levin alueen kokonaisvaltaista kehittämistä. Tavanomaisen yhteiskunnallisen infrastruktuurin ja palvelujen rakentaminen on ollut tärkeää, kun alueen matkailijamäärä on kasvanut. Myös lomakaupungin työntekijämäärät ovat kasvaneet. Sirkan kylään on

rakennettu mm. uusi ala-aste, kun kylä on kasvanut.

Yhteenvetona Levin kasvutarina on menestystarina, jota yrittäjäneuvos Päivikki Palosaari kertoi Suomen metsäkeskuksen järjestämässä High Levi -seminaarissa.

Metsäluontomatkailua

Kestävä luontomatkailu sisältää metsätalouden kestävyyden elementit, kuten yhteiskuntatieteiden tohtori, Monika Luthje Lapin yliopistosta on esittänyt. Matkailuyritys toteuttaa kestävää metsien käyttöä, kun se ei toimillaan heikennä metsien luonnontilaa eikä heikennä paikallisen väestön elinoloja. Lisäksi paikalliset lähiruokahankinnat tukevat alueen kumppaniyrityksiä ja edistävä sosiaalista kestävyyttä.

Matkailuyrittäjä on voinut maksaa metsänomistajalle siitä, ettei metsänomistaja tee avohakkuita matkailuyrityksen lähimetsissä. Matkailuyritys voi myös ostaa ison metsätilan ja toteuttaa siellä ekologisia ns. jatkuvan kasvatuksen poimintahakkuita.

Terveyshyödyt korostuvat

Luonnon terveyshyötyjä tutkitaan yhä enemmän. Esimerkiksi Lapin yliopiston ja Lapin ammattikorkeakoulun hankkeissa on tutkittu luontomatkailun tuottamaa hyvinvointia lehtori Tommi Haapakankaan mukaan.

Metsäluonnon vaikutukset mielen hyvinvointiin ovat selkeitä ja luontoyhteyden vaaliminen on erityisen tärkeää, kun yhteiskunta kaupungistuu. Luontomatkailupalveluiden suunnittelussa onkin huomioitava ihmisen tarve luontoyhteyteen. Hyvin suunnitellut luontopalvelut lisäävät voimavaroja ja tukeva parhaimmillaan henkistä terveyttä.

Luonnosta lisätuloja

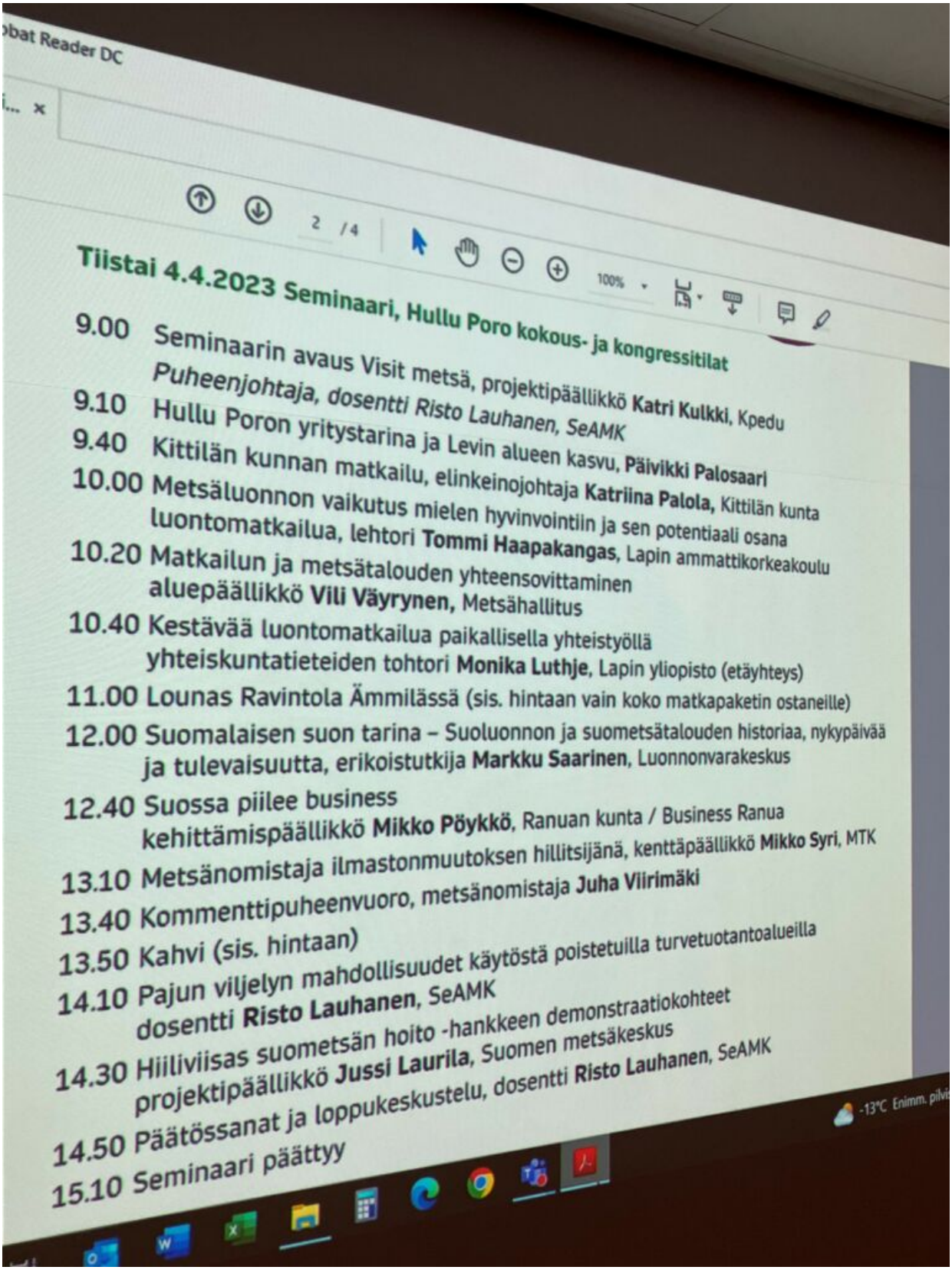
Suurin osa Lapin metsistä on Metsähallituksen hallinnoimia. Metsähallituksen Metsätalous Oy ottaa toimissaan huomioon metsien monikäytön aluepäällikkö Vili Väyrysen mukaan. Ylläksen lähellä Metsähallitus ei tee metsien avohakkuita ja hakkuumäärät ovat pienempiä kuin tavanomaisesti. Hakkuissa otetaan huomioon myös maisemalliset muotoilut. Esimerkiksi rantametsien hallituilla harvennuksilla voidaan säilyttää vesialueen näkyvyyttä. Ryteikön läpi ei järvi näy. Metsähallitus onkin laatinut Ylläkselle ns. metsien käytön erityisaluesuunnitelman.

Matkailuyritys voi tehdä sopimuksen luonnontuotteiden keruusta Metsähallituksen kanssa. Esimerkiksi Suomen metsäkeskuksen hankkeissa on selvitetty, miten metsänomistaja voi saada kuusenkerkistä lisätuloja. Kuusenkerkkiä voi poimia ilman maanomistajan lupaa. Suomen metsäkeskuksen MMT Raili Hokajärvi, SeAMK ja MTK:n metsänomistajat ovat osaltaan kehittäneet alan sopimusmalleja.

High Levi järjestettiin 4. kerran

Huhtikuun alussa pidetyssä High Levi -seminaarissa Kittilän Levillä hotelli Hullu Porossa esiteltiin metsien monikäyttöä eri näkökulmista. Keskusteluissa unohtuu helposti sekin, että paljon parjatut metsäautotiet tukevat puuntuotannon lisäksi matkailuyrittäjyyttä ja luontomatkailua.

Kirjoittajat osallistuivat High Levi -seminaariin, jonka Suomen metsäkeskus järjesti jo neljännen kerran. Tällä kertaa SeAMK ja Keski-Pohjanmaa koulutuskuntayhtymä olivat tapahtuman osajärjestäjiä. Yhden päivän kestäneestä seminaarista saatiin positiivista palautetta, kun seminaarin puitteissa sai Levillä olla kokonaista kolme yötä.

High Levi -seminaarin ohjelma. Korkean tason ja paikan seminaari kestää yhden päivän ja kolme yötä (Kuva: Risto Lauhanen).

Tämä artikkeli perustuu kuvassa mainittuihin esityksiin. Artikkeli on tehty SUVI-hankkeessa, jota Leader-ryhmä Kuudestaan rahoittaa Kyrönmaalla toimivan YHYRES-Leader -ryhmän kanssa. Suomen metsäkeskus ja Seinäjoen ammattikorkeakoulu ovat hankkeen sisällöntuottajina. Yhteistyötä tehdään virolaisen *Põlvamaan Leader-alueen kanssa.* **MMT Risto Lauhanen**

SeAMK

FT Kari Laasasenaho

SeAMK